

Handläggare
Anne Menes
Telefon: 0850803346

Till
Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

Tillsyn vid Spånga-Tensta stadsdelsnämnd gällande ärenden som rör våld i nära relation

Meddelande och begäran om yttrande från inspektionen för vård och omsorg (IVO) gällande tillsyn i ärenden som rör våld i nära relation.

Förslag till beslut

1. Spånga-Tensta stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens förslag till tjänsteutlåtande och överlämnar det till inspektionen för vård och omsorg (IVO) som yttrande.
2. Omedelbar justering.

Sammanfattning

Inspektionen för vård och omsorg, IVO, har meddelat att de ska genomföra en granskning av nämndens arbete med våld i nära relation. Inspektionen avser ärenden som rör våldsutsatta vuxna över 18 år samt barn i åldern noll – 17 år som misstänks ha eller har bevittnat våld i nära relation. Nämnden ska inför tillsynen ha genomfört egengranskningar via en länk till IVO på alla barnutredningar som avslutades under perioden april-november 2019. En av aktualiseringsorsakerna till inledd utredning ska vara att barnet misstänks ha eller har bevittnat våld i nära relation. Egengranskningen ska vara klar 28 februari. Nämnden ska också göra egengranskning på vuxenutredningar där den vuxne har ansökt om skydd och stöd utifrån våld i nära relation. Ärendena ska ha avslutats under perioden april-november 2019. Utöver egengranskningarna begär IVO att nämnden inför granskningen redovisar svar på ett antal frågor.

Bakgrund

Inspektionen för vård och omsorg, IVO, har meddelat beslut om att genomföra en granskning av kommuners och stadsdelsnämnders arbete med våld i nära relation. Enligt 13 kap. 1 § socialtjänstlagen (SoL) har IVO tillsyn över socialtjänsten. Stadsdelsnämnden är slumpvis utvald utifrån ett geografiskt läge. Inspektionen avser ärenden som rör våldsutsatta vuxna över 18 år samt barn i åldern noll – 17 år som misstänks ha eller har bevittnat våld i nära relation.

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning

Fagerstagatan 15
Box 4066
16304 Spånga
Växel 08-50803000
Fax
spanga-tensta@stockholm.se
stockholm.se

Bakgrunden till inspektionen är att IVO har uppmärksammat att den interna samverkan brister i dessa ärenden då flera kommuner/stadsdelsnämnder bland annat saknar kompetent personal och barn som misstänks ha eller har bevittnat våld inte ges möjlighet att berätta om sin upplevelse av våldet och sitt behov av skydd och stöd. IVO har därutöver uppmärksammat att flera kommuner/stadsdelsnämnder inte gör riskbedömningar och sällan använder strukturerade bedömningsmetoder.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelning ekonomi, kvalitet och analys i samarbete med avdelning individ och familjeomsorg.

Ärendet

Nämnden ska inför tillsynen ha genomfört egengranskningar via en länk till IVO på alla barnutredningar som avslutades under perioden april-november 2019 där minst en av aktualiseringsorsakerna till inledd utredning ska vara att barnet misstänks ha eller har bevittnat våld i nära relation. Egengranskningen pågår och ska vara klar 28 februari. Nämnden ska också göra egengranskning på vuxenutredningar där den vuxne har ansökt om skydd och stöd utifrån våld i nära relation. Ärendena ska ha avslutats under perioden april-november 2019. Nämnden har 25 ärenden som omfattas av granskningen.

Med hänvisning till 13 kap1 § SoL har IVO därutöver begärt att nämnden i yttrandet redovisar svar på följande frågor:

- 1. Vilka fastställda mål har nämnden för arbetet med barn som misstänks ha eller har bevittnat våld och våldsutsatta vuxna:*

Nämnden arbetar enligt ”Integrerat ledningssystem”, ILS, som är Stockholms stads system för ledning och uppföljning av verksamhet och ekonomi och används av stadens nämnder, styrelser och bolag för att planera, följa upp och utveckla verksamheterna. Med hjälp av systemet och verktyget arbetar staden med gemensamma begrepp och en gemensam metod för ledning och uppföljning av verksamheterna. Genom ILS styr kommunfullmäktige övergripande mål och visioner till respektive nämnder, bolag och styrelser som konkretiserar dessa genom nämndmål och enhetsmål.

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning

Fagerstagatan 15
Box 4066
16304 Spånga
Växel 08-50803000
Fax
spanga-tensta@stockholm.se
stockholm.se

Kommunfullmäktige har tre inriktningsmål och tolv mål för verksamhetsområdet. Nämndens arbete mot våld i nära relation bedrivs främst under mål 1.2 *Stockholm är en trygg, säker och välkött stad att bo och vistas i* med tillhörande nämndmål

Förebyggande och tidiga insatser skapar trygghet, mål 1.4 I Stockholm får människor i behov av stöd insatser i tid präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet, med tillhörande nämndmål Barn och unga har goda förutsättningar att göra fria livsval och Personer med funktionsnedsättning i behov av stöd och insatser möter en rättssäker socialtjänst av god kvalitet som präglas av självbestämmande och trygghet. Det finns alltså inget övergripande kommunfullmäktige- eller nämndmål med konkret uttalat mål om våld i nära relation utan detta arbete konkretiseras på de enheter som arbetar specifikt med målgruppen och frågan. På enhetsnivå finns fastställda mål med arbetet mot våld i nära relation på ekonomiskt bistånd som i verksamhetsplan för 2020 har målet ”våldsutsatta samt våldsutövare erbjuds stöd och hjälp för att kunna leva ett liv utan våld” samt inom familjestödsenheten som för 2020 har målet ”relationellt våld i familjer förebyggs, uppmärksammas och hanteras i allt behandlingsarbete”. Se vidare bilagorna 8-11.

- 2. Var i verksamheten ligger ansvaret för att utreda, fatta beslut och följa upp ärenden avseende barn som misstänks ha eller har bevittnat våld och våldsutsatta vuxna?*

Inkommande anmälningar som gäller oro för att barn misstänks ha, eller har, bevittnat våld handläggs i mottagningsgruppen, som är organiserad under barn och ungdomsenheten inom avdelning individ och familjeomsorg.

Våldsutsatta vuxna utreds inom relationsvårdsteamet, som vänder sig till personer över 18 år, organiseras under enheten för ekonomiskt bistånd inom avdelningen individ och familjeomsorg.

Vuxna våldsutsatta och våldsutövare kan beviljas bistånds- och icke biståndsbedömda stödinsatser från familjestödsenheten, där relationsvårdscenter är organiserad.

- 3. Vilka rutiner finns inom området?*

Rutin mellan relationsvårdsteamet och barn- och ungdomsenheten, bilaga 1.

Rutiner för samarbete barn och ungdomsenheten och enheten för ekonomiskt bistånd, bilaga 2.

Rutin för intern samverkan mellan avdelningarna individ och familjeomsorg, äldre, funktionsnedsättning och psykisk ohälsa, bilaga 3.

Rutin familjerätt och relationsvårdsteamet, bilaga 4.

Rutinhandbok för relationsvårdsteamet, bilaga 5.

Rutin för anmälning av barnmisshandel, bilaga 6
Rutin handläggning anmälan, bilaga 7

4. Hur handlägger nämnden ärenden gällande barn som misstänks ha eller har bevittnat våld?

Ärendena handläggs med stöd av verksamhetsstödet BBIC (barnens behov i centrum) och metoden Signs of safety, en riskbedömningsmodell för utredning och uppföljning för att säkerställa barns säkerhet och skydd. I utredning som rör våld i nära relation ställs alltid frågan om barnet har utsatts eller har bevittnat våld. Ärenden handläggs på samma sätt som övriga anmälningar som inkommer till socialtjänsten. Skyddsbedömning görs skyndsamt och utredning enligt 11 kap 1 § SoL inleds. Biträdande enhetschef i mottagningsgruppen ansvarar för att skyddsbedömningen genomförs samt fattar beslut om att inleda utredning.

5. Hur handlägger nämnden ärenden gällande våldsutsatta vuxna som ansöker om skydd och stöd?

Ett ärende som rör en vuxen våldsutsatt kan aktualiseras genom telefonsamtal, e-post eller besök. Initialt görs en tillhörighetsutredning för att säkerställa att personen har ansökt om stöd i rätt stadsdelsnämnd och inte behöver hänvisas vidare. Därefter görs en bedömning av huruvida det finns behov av akuta insatser samt om personen som söker stöd har barn. För att genomföra skyddsbedömning används bedömningsinstrumentet FREDA farlighetsbedömning. Se vidare bilaga 5, rutinhandbok för relationsvåldsteamet.

6. Beskriv vilka insatser som finns på kort och lång sikt för både barn och vuxna.

Insatser för vuxna är skyddat boende, råd och stöd, stödsamtal, praktiskt stöd, behandlande samtal, ekonomiskt bistånd, skyddade boenden, jourlägenheter (SHIS), hotell, vandrarhem och Relationsvåldscenter, RVC. Stadsdelens öppenvård kan erbjuda föräldrastöd individuellt eller manualbaserade såsom Trappansamtal och Tryggare barn. På kort sikt kan behovet handla om krisstöd, säkerhetsplaneringar med ord- och bildberättelser.

7. Har nämnden kartlagt och analyserat om utbudet av insatser som erbjuds den aktuella målgruppen svarar mot

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning

Fagerstagatan 15
Box 4066
16304 Spånga
Växel 08-50803000
Fax
spanga-tensta@stockholm.se
stockholm.se

behovet? Om ja, hur och vad kom nämnden fram till? Om nej, skriv gärna vad anledningen till detta är.

Inför 2020 påbörjades en kartläggning av de insatser som nämnden har för unga som utsätts för hedersrelaterat våld och förtryck. Kartläggningen genomförs av relationsvårdsteamet tillsammans med ungdomsgruppen och utgår ifrån utredningsprocesser, insatser på kort och lång sikt för att analysera lärdomar och samverkan.

Samverkansforumet för barn och ungdomsenheten och relationsvårdsteamet har kartlagt och sett behov av fler stödinsatser för brottsoffer samt att våldsutövare får stöd från relationsvårdscentrum.

Bland identifieras att:

- Personer som söker stöd för sin våldsutsatthet inte alltid kan placeras i skyddade boenden. Eftersom många av dem har levt i förtryck i många år saknar många av dessa kunskap om samhället och behöver extra stöd inledningsvis. Relationsvårdsteamet ser behov av ytterligare en insats i form av jourboende för dessa personer.
- I vissa ärenden har man saknat en insats i den långsiktiga planeringen då många unga som utsätts för hedersrelaterat våld och förtryck blir väldigt ensamma då de fått lämna familj, släkt och ibland även sina vänner. Likaså när de går vidare med utbildning och nytt boende finns behov, i vissa fall en insats i form av kontaktperson. Insatsen behöver inte ges av socialtjänsten utan kan ges i samverkan med civilsamhället.

Kartläggning och analys av resultat av de insatser som erbjuds är ett förbättringsområde.

8. Vilken kompetens avseende våld i nära relation har personalen som arbetar med barn som misstänks ha eller har bevittnat våld i nära relation samt våldsutsatta vuxna?

Barn- och ungdomsenhetens mottagning består av socialsekreterare med socionomutbildning och som går en särskild utbildning i våld i nära relationer, VINR. Utbildningen ges lokalt av relationsvårdsteamet. Under sitt introduktionsår får socialsekreterarna stöd av samordnare och biträdande enhetschef i hur man handlägger ärenden med våld i nära relation. I personalgruppen finns även kompetens i form av ”samtal med barn”

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning

Fagerstagatan 15
Box 4066
16304 Spånga
Växel 08-50803000
Fax
spanga-tensta@stockholm.se
stockholm.se

och systemteori och olika typer av korta fortbildningar som anordnats av Stockholms stad centralt.

Alla socialsekreterare som arbetar inom relationsvårdsteamet, RVT, har genomgått Nationellt centrum för kvinnofrids (NCK) utbildning om mäns våld mot kvinnor för yrkesverksamma. Två socialsekreterare som utbildar om våld i nära relationer och är verksamma med våld i nära relations-skola, har genomgått NCK:s utbildning för utbildare.

Relationsvårdsteamet genomför kontinuerligt VINR-skola (Våld I Nära Relation) och har sedan 2015 utbildat yrkesverksamma inom nämnden, ungefär 200 personer per år. Utbildningen är implementerad som en del av relationsvårdsteamets arbete sedan 2018 och förutom att utbilda enhetsvis erbjuds även enskilda föreläsningar.

9. Vilken kompetensutvecklingsplan har nämnden för personal som arbetar med nämnda målgrupper?

För 2020 är planen att samtliga handläggare på barn- och ungdomsenheten ska genomföra den lokala våld i nära relation-utbildningen och att introduktionsåret förstärks med specifik genomgång av våld och våldets mekanismer.

Därutöver planeras en utbildning om hur man utbildar andra i heder samt normkritiskt tänkande och våld.

10. Hur samverkar nämnden internt kring målgruppen med barn som misstänks ha eller har bevittnat våld och våldsutsatta vuxna? Vilka utmaningar har nämnden uppmärksammat i den interna samverkan?

Tätt samarbete enligt tidigare nämnda och bilagda samverkansrutiner. Utmaningen är att hålla rutinerna levande. Det finns ett behov av att göra gemensamma planer för kompetensutveckling och kartläggning av insatser. Representanter från barn- och ungdomsenheten och relationsvårdsteamet, både medarbetare och chefer, träffas två gånger per termin i syfte att utbyta kunskaper och diskutera förbättringsområden.

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning

Fagerstagatan 15
Box 4066
16304 Spånga
Växel 08-50803000
Fax
spanga-tensta@stockholm.se
stockholm.se

En uppmärksammas utmaning inom området är att tiden från att ett ärende har aktualiserats på mottagningen till dess att ärendet tas över av utredningsgruppen emellanåt är lång.

Synpunkter och förslag

Förvaltningen lämnar yttrande som en del av granskningen till inspektionen för vård och omsorg, IVO.

Fredrik Jurdell
Stadsdelsdirektör

Abdi-Nur Isse
Abdi-Nur Isse
Avdelningschef

Bilagor

1. Rutin mellan relationsvårdsteamet och barn- och ungdomsenheten
2. Rutin för samarbete barn- och ungdomsenheten och enheten för ekonomiskt bistånd
3. Rutin för intern samverkan mellan avdelningarna IoF, ÄO, FH och psykisk ohälsa
4. Rutin familjerätt och relationsvårdsteamet
5. Rutinhandbok för relationsvårdsteamet
6. Rutin för anmälan av barnmisshandel
7. Rutin för handläggning av anmälan
8. Nämndens verksamhetsplan för 2020
9. Verksamhetsplan 2020 ekonomiskt bistånd
10. Verksamhetsplan för 2020 familjestödsenheten
11. Verksamhetsplan för 2020 barn och ungdomsenheten

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning

Fagerstagatan 15
Box 4066
16304 Spånga
Växel 08-50803000
Fax
spanga-tensta@stockholm.se
stockholm.se

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Fredrik Jurdell, Stadsdelsdirektör	2020-02-21
Abdi-Nur Isse, Avdelningschef	2020-02-21